

XXVIII.

Brev fra Jens Rennord til Grev J. L. Holstein.

Meddelt af *Vilhelm Bang*.

I Kirkehist. Saml. 3 Række I, S. 370—88 har Sognepræst Daniel Thrap meddelt Uddrag af Jens Rennords Stambog; denne Jens Rennord, der 1770 døde som Stiftsprovst i Bergen, var 1738 bleven residerende Kapellan ved Domkirken sammesteds. S. 371 meddeles, at hans Biskop O. Bornemann ikke længe efter hans Ankomst klagede over hans Hernhuttisme. Det neden anførte Brev, der findes i Haandskriftsamlingen paa Ledreborg i Pakken Fol. Nr. 431, kan tjene til at godtgjøre det berettigede i den Karakteristik, som gives af ham anf. Sted. — Formodentlig har han under sit Ophold i Kjøbenhavn 1734 lært den meget formaaende Oversekretær Grev J. L. Holstein personlig at kjende.

Deres Excellence

Meget Naadige Herre!

Af Deres Excell. Naadige skrivelse merker jeg en uventelig Naade og gunst, idet Deres Excell. har taget sig den møje med egen haand saa geheimt og faderlig at erindre og raade mig det, som jeg finder her at være synderlig for-

nøden, som jeg derfor med allerstørste underdanighed maa takke og iagttage; Nu denne uventelige Naade giver mig dristighed at betyde Deres Excell. baade min grund, opførsel og skiebne paa dette sted.

1. Min Grund! Da har jeg, Herren være lof, ingen anfegtning enten af Separatismo eller nogen slags principis, der viger fra den reene Evangeliske troes grund, som Apostlerne, Luther og andre retsindige Guds Mænd har viist os paa, og da jeg har haft tilforladelig efterretning om, at H. Huter havde en reen Evangelisk grund, kommer til troens kraft, og holder hverken med Separatister, inspirerte eller andre Secter, men ere eenige med vor Lutherske Kirke, saa skrev jeg om et Fruentimmer for mine Børn, ogsaa for sprogets skyld, og en Hantverks gesell for en Mester; da de ikke kom, har vor Stads Physicus Doct. Turck siden skrevet om et par andre, som og for kort siden ere her komne, den eene en Hantverksskarl, der strax tog Condition, den anden en Skriver, der for betaling skriver for en og anden; de har talet med Præsterne, som har intet imod dem, da de ikke give sig ud for Lærere, men taler kun med dem, der har lyst til at høre dem tale, og de bliver kun for en kort Tid. De Adiaphora, som i vor Kirke ikke er i Brug, har jeg intet med at gjøre, og har derfor om Gert Hansens¹⁾ brev hverken talt ont eller got, kun takket for Communion deraf.

2. Min opførsel! Da jeg her blev lit bekiendt, og saae den vitleftige Menighed, store Vandkundighed og døde væsen, har jeg først i et Fattighuus, hvorfor jeg blev sadt til Forstandere, hver Søndag efter Aftensang holt en underviisnings time, hvor mange andre folk er komne til, og med det samme samlet en lille gave i en bøsse for de fattige Lemmer; det holdes endnu ved. Dernæst da Vægter huuset er lige over for min Gaard, hvor Vægterne hver aften samles og holder gebeth, fant jeg det nødig og nyttig, da deres bønholden ofte skiede i Drukkenskab og Klammeri, at holde hver aften bøn med dem med en lille formaning, hvilket

¹⁾ Se Kirkehist. Saml. 3. R. I, 387. 4. R. I, 565.

jeg continuerede, indtil der blev noget tilløb af folk, og endeel geistlige ikke kunde taale det, saa hørte jeg op dermed, hvor fornøden det dog var. For det 3^{die} da Herren gav meere og meere Velsignelse med Siæles opvækkelse, der daglig behøvede raad og underviisning, var det mig svart at handle alle dage nu med en, nu med en anden, og jeg hafde ingen hielp (et Fruentimmer var i mit huus, som iblant kunde tale med en og anden, det blev ikke heller taalt, hvorfor jeg lod hende reise til Kiøbh., Hr. Evald taler ved med hende og hører tilstanden her), hvorfor jeg lod alle dem, som behøvede raad i deres siæle sag, en vis aftenstund i hver uge komme i mit huus, da jeg efter underviisning og raadføring holte bøn med dem; nu det kunde visse geistlige ej heller taale, hvorfor jeg og dermed maatte ophøre, med suk, at en Lærere, der er betroed cura animarum, ikke skal have den frihed at holde erbauungsstunden for hungrige siæle, naar det findes fornøden; Min uforsigtighed, som af en og anden kand være indberettet, maa da bestaa i nogen af disse anførte poster; andet veed jeg ikke, uden det brev, jeg havde skrevet til en god ven, og i Christiania af uredelige mennisker er vorden opsnappet.

3. Min skiebne! Hvorledes visse geistlige i deres Præke Maade ofte har forholdt sig, og hvad det hos den største almue har udrettet til sikkerhed, det vil være for vidtløftig at opregne, og jeg lader heller andre vidne derom, men siger kun saa meget, at dersom Herren ikke havde opholdt mig, da maatte jeg af gremmelse været død, da ugudelighed og vankundighed paa den ene side, modstand af dem, der burde hielpe, paa den anden side, klemmer til Døden; nu jeg maa bede om taalmodighed og tro, og see hvor Herren bringer det hen, og imidlertid glæde mig ved de siæle, Herren opvekker; men dem at føre og føde er meere end een Mandz arbejde paa dette folkerige sted, da nogle kommer i angst, andre igien i sikkerhed, hvorover Mand beskyldes for at føre folk fra troen til fortvivelse, naar de opvækkes af deres sikkerhedz søvn. Nu haaber jeg, Deres Excell. naadigst troer, hvad jeg har sagt, og deraf erfarer den gandske sag; jeg tvifler ikke paa, mine modstandere jo har,

og endnu kand søge at giøre mig fordegtig; men derved er jeg gandske rolig, da Herren er den, som mig dømmer; dog maa jeg endnu takke for Deres Excell. Naadige og faderlige skrivelse med forsikring at giøre Herrens gierning saa forsigtig, trolig og got som jeg kand; dermed al Naades tilbedelse over Deres Excell. og gandske huus i dybeste underdanighed lever

Deres Excellences, Meget Naadige Herres
Bergen d. 22 Sept. 1739. allerringeste tiener.

Jens Rennord.
